

La premsa i La Principal de la Bisbal

La Principal de la Bisbal ha rebut sempre bons elogis a la premsa per les seves interpretacions, vegem-ne alguns exemples d'anys enrera:

D'una actuació del juliol del 1892, tradueixo de l'**Independent**, dels Pirineus orientals una ressenya del concert celebrat a Perpinyà: "La música espanyola (sic) La Principal de la Bisbal, provinent de la festa patronal de Puigcerdà va arribar ahir a la tarda a Perpinyà. Després de la "retraite aux flambaux" (a les nou del vespre), la societat composta per dotze músics va donar un brillant concert en el magnífic saló del Gran Cafè de França. Mai no havíem vist tanta gentada en aquest establiment. El saló, essent grandios, era insuficient per donar cabuda a tots els que volien escoltar, com fos, els músics espanyols. A la terrassa del cafè i a la plaça de la Llotja, el públic era encara més mombrós.

Hem de dir que La Principal de la Bisbal mereix de sobra l'excel·lent reputació de què gaudeix a l'Empordà i a la Cerdanya espanyola. Anit va meravellar a tots els aficionats a la bona música.

Els músics toquen amb una delicadesa i un conjunt notables, remarcant els matisos més lleus.

Després de cadascuna de les peces que formaven part del programa, el públic va atorgar uns aplaudiments calorosos als músics de la Bisbal. La Marsellesa i l'Himne espanyol es van acollir per part del públic amb aplaudiments delirants i crits de "Visca Espanya!" als quals corresponien els músics amb altres de "Visca la França!".

Acabat el concert agradabilíssim, La Principal va anar a fer una serenata al simpàtic cònsol d'Espanya, don Enrique Gaspar, el qual va rebre els seus compatriotes amb l'amabilitat que el caracteritza.

Els músics tornen avui a la Bisbal fascinats de la fervent acollida que els ha donat aquesta ciutat".

Els comentaris a la premsa barcelonina referents a la seva participació l'any 1902 en el concurs de cobles celebrat a Barcelona amb motiu de les festes de la Mercè, la Festa Major de la nostra capital, van ser també molt exultants.

De la Publicidad:

"Sobresalió La Principal de la Bisbal, por su conjunto, por su unidad en la ejecución y por las hermosas modulaciones de la tenora que arrancó repetidos aplausos..."

De El Noticiero Universal:

"La Principal" de la Bisbal, fué sin disputa la que mejor interpretó el tema obligado, especialmente el "tenor" que matizó con delicadeza extraordinaria un trozo de ejecución difícilísima. El público interrumpió repetidas veces a la orquesta con sus aplausos...".

De El Diario del Comercio:

"La Cobla "Principal", de La Bisbal, fué aplaudidísima, siendo interrumpida varias veces en algunos pasajes del "Toch d'oració" en los que jugaba principal papel el tenor...".

De La Veu de Catalunya:

"Apareix després la "Principal" de La Bisbal y desde'ls primers compassos de "El toc d'oració", se feu seu a tot el públic pel gran color amb que executa, donant a cada frase'l valor que deu tenir, passant del sentiment a la delicadesa, comunicant esperit y vida als trassos picats, executant tota la pessa amb una entonació justa y plena...

La Principal l'any 1920.

D'esquerra a dreta, asseguts: Francesc Teixidor (flabiol), Tomàs Amich (tible segon), Enric Barnosell (tible primer), Albert Martí (primer tenora), i Joaquim Roldós (segon tenora).
Drets: Magne Bosch (cornetí segon), Martí Saló (cornetí primer), Tomàs García, (primer fiscorn), Isidre Dalmau (segon fiscorn), Genís Canet (trombó i director) i Emili Saló i Parals (contrabaix).

(Arxiu Vda. Saló)

Totes les Cobles han sigut saludades amb picaments de mans al aparèixer a l'escena y al acabar l'execució de les dues sardanes, però la que ho ha sigut amb més entusiasme es La Principal de la Bisbal, que s'ha vist interrompuda diferents cops per les entusiàstiques aclamacions del públic...".

Durant les festes del Carnestoltes de l'any 1904, a Barcelona, va ser contractada per actuar en un Festival de Balls i Danses, en el Gran Teatre del Liceu, i podem llegir al diari **Las Noticias** les lloances que en fa:

"También lo típico de la tierra catalana, como hemos dicho anteriormente, tuvo su representación en la esplendorosa fiesta dada en el Liceo ayer.

La Cobla "La Principal" tocó con la afinación, el gusto y el sabor local más exquisito las airoas sardanas, que fueron bailadas y punteadas, "comme il faut", por los jóvenes muchachos de San Pedro Pescador, venidos expresamente del clásico país de las sardanas, del trabajador Ampurdán.

Inútil es hacer un solo elogio de la acreditada Cobla "La Principal", cuya fama es proverbial en toda Cataluña, por su incomparable ejecución, que le ha valido el primer premio en muchos certámenes musicales.

Los vítores a los sardanistas y a la Cobla y los aplausos duraron largo rato, hasta que este número, como los anteriores casi sin excepción, fué repetido con inmensa alegría del público".

L'any 1917 a la secció musical del periòdic **La Publicidad** de Barcelona, es va publicar un extens article sobre "La Principal de la Bisbal", referint-se detalladament a cadascun dels músics, dels quals diu que són veritables mestres en els seus respectius instruments. Els de la secció de fusta constitueixen el més excel·lent quartet de tenores i tibles que es pugui desitjar.

El millor, segons el crític musical d'aquest diari, és l'Albert Martí, un dels artistes més importants que s'han conegut en aquest tipus de música. És sorprenent la bellesa de sonoritats que sap produir, endolcint de manera notable les estridències pròpies de la tenora i al mateix temps enrobustint i ampliant el seu to, fins al punt que resulta el més viril i simpàtic dels que s'han escoltat. Posseeix Martí una ànima d'artista autèntic, sap fer cantar la tenora amb accents patètics, però sempre nobles, mai ensucrats. En atacar els "cantabiles", dirigint amb empenta la boca de la tenora cap al cel, s'endú amb ell l'oient encisat davant d'aquella meravella d'expressió. S'acredita Martí d'elegància i un gust refinat en el fraseig, sense abusar de la potència sonora del seu instrument, ans al contrari sap fer-lo jugar aconseguint deliciosos efectes de dolcesa, sense arribar mai a l'efeminament.

Segons el mateix comentarista, un extraordinari company de Martí és el tible Enric Barnosell, el més segur i ben timbrat de quants s'han sentit. És impressio-

nant la seguretat amb què ataca els més alts passatges de la seva aguda tessitura, així com també la bellesa de sonoritat sempre fixa i clara i la força i intensitat d'expressió de les seves frases melòdiques.

Del contrabaix, instrument molt útil per equilibrar l'excés de sonoritats agudes i enrobustir el pedal orquestral, n'és un bon intèrpret Emili Saló, músic que complementa amb encert el ben cohesionat conjunt instrumental.

En canvi del flabiolaire, el jove Francesc Teixidor, diu que té bones aptituds, que anirà perfeccionant, però li recomana que tingui més coratge i quadratura a entonar els típics i compromesos sons quan li toca fer de solista.

Els cinc instrumentistes de la secció de metall: Genís Canet, director de la cobla i trombó; Martí Saló i Magne Bosch, cornetins; Pere Garriga i Isidre Dalmau, fiscorns, treuen dels seus instruments respectius una potència sonora tan ferma que l'articulista no s'està de dir que és admirable que a Catalunya hi hagi aquests mestres i que ja li agradaria que els posseïssin algunes de les grans orquestres simfòniques. Sentint-los li ve a la memòria el record de la "bateria" de l'Orquestra Simfònica de Berlín, una de les més famoses d'aquella època.

I acaba la seva crítica musical assegurant que La Principal interpreta les obres amb un alt grau de seguretat, d'ajust, d'afinació i d'expressió. Segons ell, aquests músics empordanesos tenen sempre la consciència perfecta d'allò que interpreten, la qual cosa unida al més absolut domini de la part tècnica, modulen, matisen, expressen, canten, en una paraula, no es limiten a reproduir les notes escrites en el pentagrama, sinó que ens transmeten, a més, l'esperit amagat, l'ànima expressiva que hi va posar el compositor.

Uns bons elogis per a una bona cobla!

Jordi Frigola i Arpa